

Kuudesluokkalaisten ja aikuisten uimataito Suomessa 2006

Liikunnan ja kansanterveyden edistämistäitiö LIKES on selvittänyt kuudesluokkalaisten uimataitoa Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto SUH ry:n toimeksiannosta yhteistyössä Opetushallituksen kanssa keväällä 2006.

Tämä raportti esittelee tutkimuksen tulokset. Raportti sisältää lisäksi tietoa aikuisten uimataidosta, josta Kansanterveyslaitos hankki tietoa osana Aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimusta keväällä 2006.

Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 183
 ISBN 951-790-211-5
 ISSN 0357-2498

Kansi: Juha Puikkonen
 Kannen kuvat: Studio Juha Sorri

Matti Hakamäki ja Katja Rajala

Kuudesluokkalaisten ja aikuisten uimataito Suomessa 2006

Matti Hakamäki ja Katja Rajala

Kuudesluokkalaisten ja
aikuisten uimataito Suomessa
2006

Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 183

Jakelu LIKES-tutkimuskeskus
Rautpohjankatu 8a
40700 Jyväskylä
www.likes.fi

ISBN 951-790-211-5

ISSN 0357-2498

Copyright © 2006, Matti Hakamäki, Katja Rajala, Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry ja LIKES-tutkimuskeskus

Kansi ja taitto: Juha Puikkonen, InnoTyöverkko osk
Kannen kuvat: Studio Juha Sorri, Jyväskylä

Jyväskylän yliopistopaino 2006

TIIVISTELMÄ

Matti Hakamäki ja Katja Rajala. Kuudesluokkalaisten ja aikuisten uimataito Suomessa 2006. Jyväskylä: Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES 2006, (Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja, ISSN 0357-2498: 183) ISBN 951-790-211-5

Kuudesluokkalaisten uimataitotutkimus on toteutettu Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton, LIKES-tutkimuskeskuksen sekä Opetushallituksen yhteistyönä. Tutkimus on jatkoa vuosina 2000 ja 2004 toteutetuille Suomalaisten 6. luokkalaisten uimataito -tutkimuksille. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kuudetta luokkaa käyvien lasten uimataito. Lähtökohtana oli uimataidon pohjoismainen määritelmä: lapsi on uimataitoinen, jos hän syvään veteen jouduttuaan osaa uida 200 metriä, josta 50 metriä selällään. Kuudesluokkalaisten uimataitoa selvitettiin postikyselyn avulla. Kysely lähetettiin viidesosaan maamme alakouluista (570 koulua). Vastausprosentti oli uusintakyselyn jälkeen 64. Tutkimuksen mukaan 80 prosenttia kuudesluokkalaisista tytöistä ja pojista ilmoitti osaavansa uida syvässä vedessä 200 metriä, josta 50 metriä selällään.

Yli puolet kyselyyn osallistuneista kuudesluokkalaisista oli oppinut uimaan vanhempiensa ja sukulaistensa seurassa. Noin neljäsosa lapsista oli hankkinut uimataitonsa jossakin vapaaehtoisessa uimakoulussa. Alle kymmenen prosenttia kuudesluokkalaisista kertoi oppineensa uimaan koulun uinninopetuksen yhteydessä.

Tutkimuksen yhteydessä kysyttiin opettajilta koulun uinninopetuksesta. Vastauksen mukaan 90 prosenttia kouluista järjestää uinninopetusta yleensä, 82 prosenttia myös kuudesluokkalaisille. Suurimmat esteet uinninopetuksen järjestämiselle olivat opettajien mielestä etäisyys lähimmälle uimahallille sekä taloudellisten resursien riittämättömyys. Kuudesluokkalaisten kohdalla uinninopetuksen puuttumista selitti myös uinninopetuksen painottuminen alemmille luokka-asteille.

Kuudesluokkalaisten uimataito on parantunut selvästi verrattuna vuonna 2000 tehdyn tutkimuksen tuloksiin. Tuolloin 67 prosenttia kuudesluokkalaisista tyttöistä ja pojista osasi uida. Vuonna 2004 uimataitoisia oli 78 prosenttia tytöistä ja 75 prosenttia pojista.

Kansanterveyslaitos selvitti aikuisten uimataitoa osana Aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys -tutkimusta keväällä 2006. Tutkimuksen mukaan 64 prosenttia 15–64-vuotiaista oli uimataitoisia. Vastaava tutkimus tehtiin myös keväällä 1998, jolloin 64 prosenttia aikuisista ilmoitti omaavansa riittävän uimataidon sekä keväällä 2003, jolloin 66 prosentilla aikuisista oli riittävä uimataito.

Aikuisten uimataito vaihtelee huomattavasti ikäryhmittäin. Keski-ikäisten uimataito on selvästi heikempi kuin nuorempien ikäryhmien. 15–24-vuotiaista noin 80 prosenttia omaa riittävän uimataidon, kun taas 55–65-vuotiaista puolet osaa uida. Miesten uimataito on tämän tutkimuksen mukaan parempi kuin naisten, sillä miehistä 68 prosenttia ja naisista 61 prosenttia osasi uida. Iän lisäksi kouluvuosien määrä ja asuinpaikka ovat tärkeitä uimataitoa selittävät muuttujat.

Sisällys

I Kuudesluokkalaisten uimataito	7
<i>1 Johdanto</i>	7
2 Tutkimuksen suorittaminen	8
3 Tulokset ja johtopäätökset	9
3.1 Uinninopetuksen järjestäminen	9
3.2 Uimataito	12
3.3 Uimaan oppiminen	15
4 Seurantajärjestelmä	17
II Aikuisten uimataito	18
<i>1 Johdanto</i>	18
2 Aikuisten uimataito on pysynyt samana	19
3 Miesten uimataito on hieman parempi kuin naisten	20
4 Uimataito ja koulutus	22
5 Uimataito ja asuinalue	24
6 Yhteenveto	25
Lähteet	26
LIITE: Kyselylomake	27

I Kuudesluokkalaisten uimataito

I Johdanto

Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry, LIKES-tutkimuskeskus sekä Opetushallitus aloittivat suomalaisten lasten uimataidon selvittämisen vuonna 1999. Tuolloin tutkittiin, kuinka suuri osa kouluista järjestää uinninopetusta oppilailleen. Vuonna 2000 selvitettiin ensimmäisen kerran kuudesluokkalaisten lasten uimataitoa. Tutkimus toistettiin vuonna 2004 ja tämä vuonna 2006 toteutettu tutkimus on jatkoa vuosien 2000 ja 2004 tutkimuksille.

Tutkimuksissa on käytetty uimataidon pohjoismaista määritelmää: henkilö on uimataitoinen, jos hän syvään veteen pudottuaan osaa uida 200 metriä, josta 50 metriä selällään.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kuudetta luokkaa käyvien lasten uimataito. Keskeiset tutkimuskysymykset olivat:

1. Kuinka suuri osuus suomalaisista kuudesluokkalaisista on uimataidon pohjoismaisen määritelmän mukaisesti uimataitoisia?
2. Kuinka yleistä kuudesluokkalaisten uinninopetus on kouluissa?
3. Missä lapset ovat oppineet uimaan?

2 Tutkimuksen suorittaminen

Kuudesluokkalaisten uimataitoa selvitettiin koulujen kautta tehdyllä kyselyllä. Sen perusjoukko muodostui Ahvenanmaata lukuun ottamatta kaikista Suomen alakoulun kuudennen luokan oppilaista vuonna 2006. Kysely lähetettiin viidesosaan maamme alakouluista. Koulujen yhteystiedot saatiin Opetushallitukselta. Otos valittiin siten, että aakkosjärjestyksessä olevasta alakoulujen luettelosta kysely lähetettiin joka viidenteen kouluun. Otoksen kooksi tuli 570 koulua, yhteensä noin 10 000 oppilasta.

Otoksen koulujen rehtoreille tai johtaville opettajille lähetettiin kyselylomakkeen sisältävä kirje huhtikuussa 2006 (Liite 1). Koulujen rehtoreita pyydettiin osoittamaan tutkimuspyyntö edelleen satunnaisesti jollekin kuudennen luokan opetuksesta vastaavalle opettajalle. Jos koulussa oli alle 30 kuudennen luokan oppilasta, kysely osoitettiin heille kaikille.

Kyselyssä oli kaksi osaa. Yleisessä osassa tiedusteltiin uinninopetuksen järjestämisestä koulussa. Lisäksi kysyttiin etäisyys lähimpään uimahalliin. Tämän lisäksi lomakkeessa oli oppilaita koskeva osa, johon opettaja kirjasi oppilailta kysytyn uimataidon yhteenvedon. Oppilailta kysyttiin uimataidosta sekä siitä, missä he ovat oppineet uimaan.

Opettajaa neuvottiin joko kysymään oppilailta uimataitoa tai mahdollisuuksien puitteissa opettaja voisi testata uimataidon. Tutkimuksessa käytettiin samaa lomaketta kuin vuosina 2000 ja 2004 tehdyissä tutkimuksissa. Ensimmäisen kyselyn vastausprosentti oli 38. Niille, jotka eivät olleet määräaikaan mennessä vastanneet kyselyyn, lähetettiin uusintakysely toukokuussa 2006. Tämän jälkeen tutkimuksen lopulliseksi vastausprosentiksi muodostui 64 prosenttia. Uimataitotiedot saatiin kaikkiaan 6 333 lapsesta eli kymmenesosasta maan kaikista kuudesluokkalaisista.

3 Tulokset ja johtopäätökset

Kyselyyn vastanneista kouluista kymmenen ilmoitti, ettei koulussa ole kuudennen luokan oppilaita. Vastauksista 13 oli hylättävä epäselvien vastausten vuoksi.

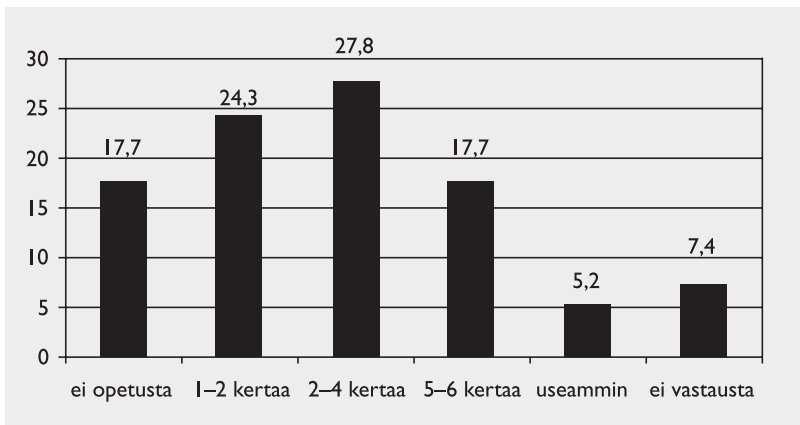
3.1 Uinninopetuksen järjestäminen

Vastanneista kouluista 90 prosenttia järjesti oppilailleen uinninopetusta. Aiemmissä kyselyissä opetus on ollut hieman vähäisempää. Lukuvuonna 1997–1998 uinninopetusta ei ollut 21 prosentissa alakouluista. Vuonna 2000 toteutetussa kyselyssä 18 prosenttia kouluista ilmoitti, ettei niillä ole uinninopetusta. Vuonna 2004 opetus puuttui vielä 12 prosentilta alakouluista. (Anttila & Kurki 1999, Kuusela 2000, Kurki & Rajala 2004)

Taulukko 1. Järjestetäänkö koulussa uinninopetusta?

	Määrä (kpl)	%
Kyllä	331	90,2
Ei	33	9
Ei vastausta	3	0,8
Yhteensä	367	100

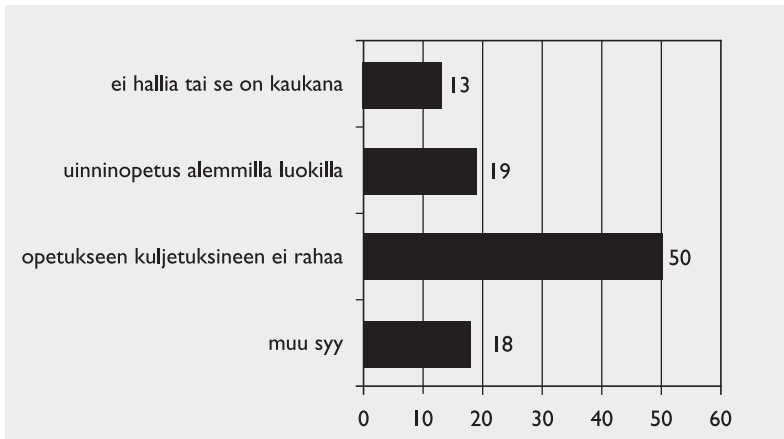
Uinninopetuksen määrää kysyttiin tarkemmin kuudesluokkalaisten osalta. Uintia ei ollut lainkaan kuudesluokkalaisille noin 18 prosentilla kouluista. Monessa koulussa uintia järjestetään vain alemmille luokille. Yleisimmin uintia on kahdesta neljään kertaa lukuvuoden aikana. Lähellä uimahallia sijaitsevissa kouluissa uinti tapahtuu yleensä normaalien liikuntatuntien puitteissa. Kauempana hallista olevilla kouluilla uinti järjestetään erillisinä retkinä. Silloin käytettävä tuntimäärä on suurempi kuin vähäisistä käyntikerroista voisi päätellä.

Kuvio 1. Kuinka monta kertaa uinninopetusta on kuudesluokkalaisille lukuvuoden aikana (% kouluista)?

Syitä uinninopetuksen puuttumiseen tiedusteltiin erikseen. Vastauksissa saattoi olla useampia selityksiä, mutta ne luokiteltiin tärkeimmän mukaan. Tähän kysymykseen vastanneista 13 prosenttia mainitsi tärkeimmäksi syyksi sen, ettei hallia ole tai se on kaukana. Kaikista kouluista matka uimahalliin oli keskimäärin 17 kilometriä ja mediaaniarvo oli 11 kilometriä eli puolella kouluista halli oli yli 11 kilometrin päässä. Hallin etäisyyden uinninopetuksen esteeksi maininneilla vastaajilla matkaa oli keskimäärin 40 kilometriä. Koko aineistossa pisin mainittu etäisyys koulun ja uimahallin välillä oli 90 kilometriä.

Puolet vastaajista ilmoitti syyksi uimaopetuksen puuttumiseen rahapulan. Tähän luokkaan kuuluvilla matka uimahalliin oli keskimäärin 23 kilometriä eli etäisyydellä oli vaikutusta. Niillä, jotka mainitsivat, että uinninopetus on keskitetty kuudesluokkalaisia nuoremmille tai että puuttumiseen on muu syy, etäisyys uimahallista ei poikennut kaikkien koulujen keskiarvosta eli pitkän matkan ei voi katsoa olleen taustatekijä. Muuksi syyksi luokiteltiin tässä tutkimuksessa vain ne vastaukset, joissa ei lainkaan mainittu etäisyyttä, rahaa tai alempia luokkia.

Kuvio 2. Miksi uinninopetusta ei ole (vastaukset prosentteina)?

Muiksi syiksi luokiteltiin seuraavat vastaukset:

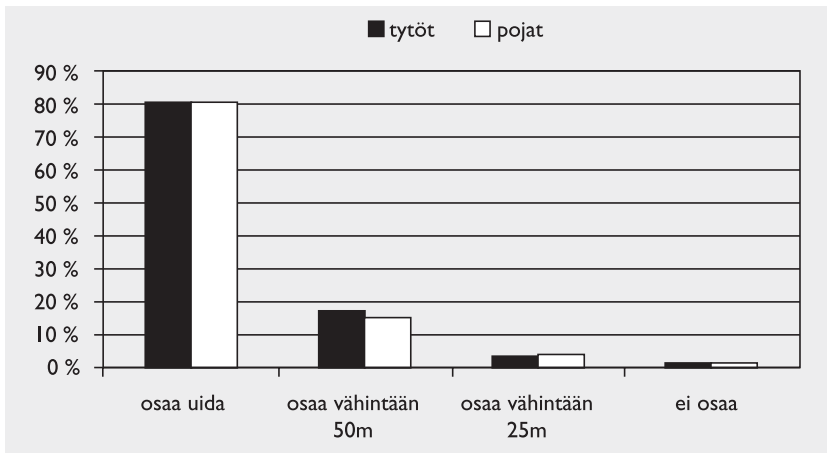
- Ei kuulu kaupungin opetussuunnitelmaan
- Ei ole pätevää opettajaa
- Kaikki osaavat jo uida
- Koulu järjestää vain vapaata uintia
- Kunta järjestää opetuksen kesällä
- Maksullista oppilaille
- Uimahalli on remontissa

Kolme merkittävintä syytä kuudesluokkalaisten uinninopetuksen puuttumiseen olivat samat vuonna 2004 tehdyssä tutkimuksessa (Kurki & Rajala 2004).

Kyselyssä tiedusteltiin myös matka lähimmälle uimarannalle. Puolella kouluista rantaan oli matkaa alle kaksi kilometriä. Uinninopetus vesistöissä ei Suomen ilmastossa kouluvuoden aikana aina onnistu. Niinpä eräät hallittomat kunnat järjestävät uinninopetusta erillisenä toimintana kesäisin. Lisäksi kuntien liikuntatoimet tekevät matkoja uimahalleihin kerhotoimintana tai erillisinä retkinä.

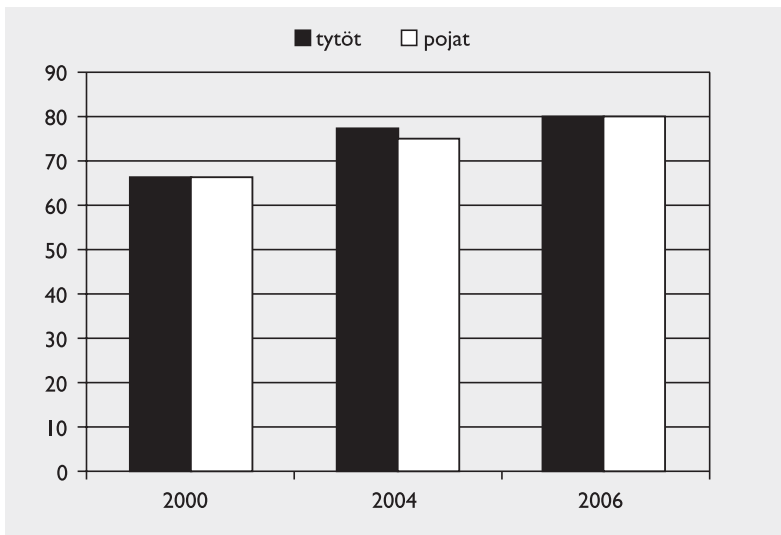
3.2 Uimataito

Sekä tytöistä että pojista 80 prosenttia ilmoitti osaavansa uida vähintään 200 metriä, josta 50 metriä selällään. Täysin uimataidottomia oli tämän tutkimuksen mukaan yksi prosentti kuudesluokkalaisista.

Kuvio 3. Kuudesluokkalaisten tyttöjen ja poikien uimataito vuonna 2006.

Kuudesluokkalaisten uimataito on parantunut selvästi, kun tuloksia verrataan vuoden 2000 tutkimuksen tuloksiin. Tuolloin sekä tytöistä että pojista 67 prosenttia osasi uida. Vuoden 2004 tutkimuksen mukaan tytöistä 78 prosenttia ja pojista 75 prosenttia ilmoitti osaavansa uida syvässä vedessä 200 metriä, josta 50 metriä selällään. (Kurki & Rajala 2004)

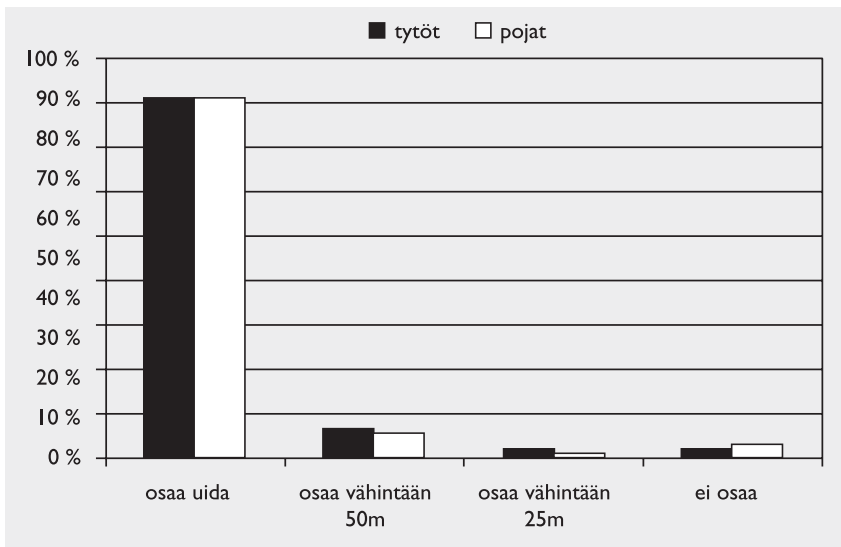

Kuvio 4. Uimataitoisten kuudesluokkalaisten tyttöjen ja poikien osuus vuosina 2000, 2004 ja 2006.

Aiemmissä selvityksissä oppilaiden vastausten luotettavuutta on testattu kysymällä uimataito oppilailta ensin luokassa ja testaamalla se sitten pari viikkoa myöhemmin altaassa. Osoittautui, että testattu uimataito oli keskimäärin parempi kuin oppilaiden itse arvioima. Oppilaat siis aliarvioivat uintitaitonsa. Yhdeksi mahdolliseksi osaselitykseksi kokeessa esitettiin, että uimataidottomia oppilaita jää pois testitilanteesta. (Kurki & Rajala 2004)

Tässä kyselyssä noin 14 prosenttia opettajista oli saanut tulokset testaamalla oppilaidensa uimataidon. Testitilanteessa kokonaan uimataidottomien osuus oli 2 prosenttia eli kaksinkertainen niihin luokkiin verrattuna, joissa vastaus saatiin kysymällä. Testaaminen antoi siis luotettavamman kuvan kokonaan uimataidottomien määrästä kuin kysyminen. Täysin uimataitoisiksi testitilanteessa osoittautui 90 prosenttia kaikista oppilaista. Tutkimuksen valossa näyttäisi siltä, että noin 10 prosenttia kuudesluokkalaista ei tiedä pystyvänsä uimaan 200 metriä ja aliarvioi siksi taitojaan. Tulos on sikäli merkittävä, että vastaavissa ruotsalaisissa selvityksissä testattu uimataito jää heikommaksi kuin kysytty (Kurki & Rajala 2004).

Kuvio 5. Kuudesluokkalaisten tyttöjen ja poikien uimataito vuonna 2006, kun tulos on saatu testaamalla.

Niissä kouluissa, joissa uinninopetusta ei ole lainkaan, kuudesluokkalaisten ilmoittavat uimataitonsa selvästi huonommaksi kuin muissa kouluissa. Oman arvionsa mukaan täysin uimataitoisten osuus jää silloin alle kuudenkymmenen prosentin. On todennäköistä, että todellinen uimataito on myös huonompi. Toisaalta oma käsitys uimataidosta voi olla osaamista heikompi, koska koulun ulkopuolella ei välttämättä tule uitua pitkää matkaa.

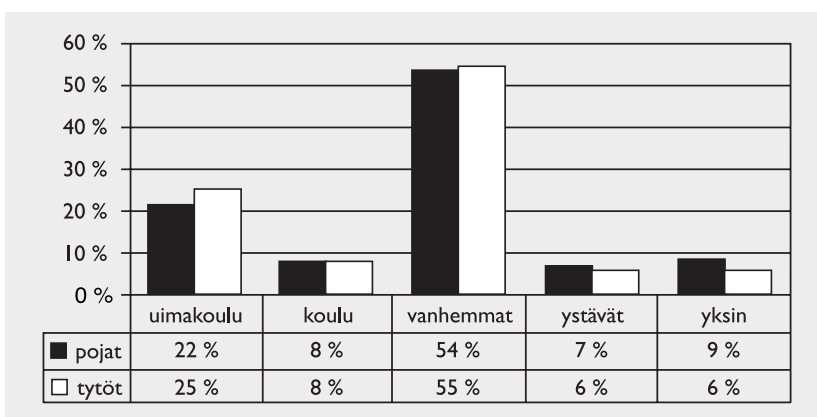
Tyttöjen ja poikien uimataidossa ei ole merkittävää eroa. Sukupuolen perusteella eroa ei myöskään näytä olevan omassa kyvyssä arvioida uimataitoa.

3.3 Uimaan oppiminen

Uimaan oppiminen ei ole yksiselitteinen hetki. Oppimista tapahtuu useassa tilanteessa ja pitkän ajan kuluessa. Uinnin valmiudet lisääntyvät pikkuhiljaa ja alkeellinen uimataito kehittyy. Kuudesluokkalaiset vastaavat kysymykseen yleensä sen mukaan, milloin he ensimmäisen kerran oppivat pysymään vähän pinnalla. Tilanne on kokemuksellisesti niin merkittävä, että lähes kaikki käsittävät kysymyksen samalla tavalla ja vain harva tarjoaa useampia vaihtoehtoja. Lisäksi uimaan oppimisen hetkeä korostetaan yleensä perheissä suurena tapauksena, mikä vahvistaa omaa muistikuvaa tietystä hetkestä.

Uinninoppimisen paikassa ei ole tapahtunut muutoksia 2000-luvun aikana. Lapsista yli puolet ilmoittaa edelleen oppineensa uimaan vanhempiensa kanssa. Käytettyyn aikaan nähden tehokkaita oppimisen paikkoja ovat uimakoulut ja koulu. Enemmän kuin viidennes lapsista oppii uimakoulussa ja kahdeksan prosenttia koulun uinninopetuksessa. Näyttää siltä, että uinnin oppimisen hetken kannalta opetus vertaisryhmässä on erityisen tehokasta.

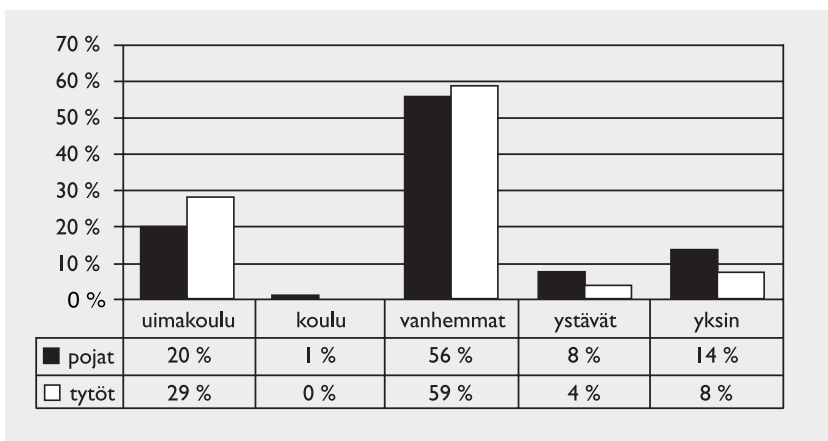
Pojat ilmoittavat oppineensa uimaan yksin hieman useammin kuin tytöt. Prosentteina ero ei ole kovin iso mutta kuitenkin sama kuin aiemmissa tutkimuksissa.

Kuvio 6. Uimaan oppiminen.

Niissä tapauksissa, joissa koulussa ei ole uinninopetusta, juuri kukaan ei ole oppinut uimaan koulussa. Tulos kertoo lähinnä sen, että uinninopetuksen puuttuminen on ollut syystä riippumatta vuosia jatkunut käytäntö. Niissä kouluissa, joissa matka halliin on pitkä, olosuhteissa ei ole voinutkaan tapahtua muutosta. Jos uinninopetus kärsii rahoituksen puutteesta, tilanne on ollut samanlainen tai heikompi koko nykyisten kuudesluokkalaisten koulunkäyntiajan. Kouluissa, joissa uinninopetuksen kerrotaan keskittyvän alempiin luokkiin, käytäntö on saattanut alkaa vasta äskettäin.

Pieni ero on, että tytöistä suurempi osa oppii uimaan uimakoulussa ja pojista ilmoituksensa perusteella yksin uimaan oppineiden osuus on jopa 14 prosenttia. Tässä ryhmässä lasten määrät ovat kuitenkin päätelmien teon kannalta melko pieniä. Oleellista on, että uimakoulujen merkitys uinnin oppimiseen on suuri myös niissä kunnissa, joissa uinti ei kuulu koulujen ohjelmaan.

Kuvio 7. Uimaan oppiminen, jos koulussa ei ole uinninopetusta.

4 Seurantajärjestelmä

Suomen uimaopetus- ja hengenpelastusliitto, LIKES-tutkimuskeskus sekä Opetushallitus ovat selvittäneet kuudesluokkalaisten uimataitoa vuosina 2000, 2004 ja 2006. Tutkimuksilla on pyritty rakentamaan lasten uimataidon seurantajärjestelmää. Aikuisten uimataidon osalta seuranta on liitetty Kansanterveyslaitoksen AVTK-tutkimukseen. Kuudesluokkalaisten uimataitoa voitaisiin jatkossa seurata viiden vuoden välein.

II Aikuisten uimataito

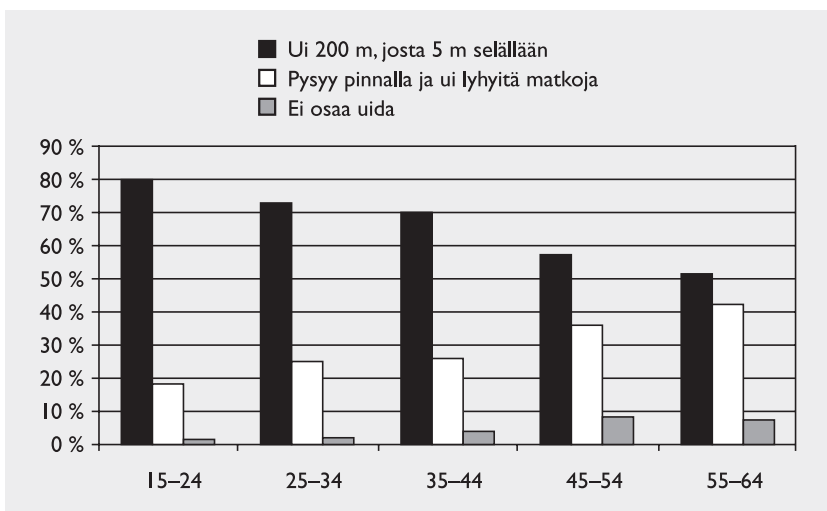
I Johdanto

Kansanterveyslaitos on seurannut vuodesta 1978 lähtien suomalaisten 15–64-vuotiaiden terveyttä ja elintapoja Aikuisväestön terveyskäyttäytymistutkimuksella (AVTK). Tutkimusaineisto koostuu vuosittain väestörekisteristä poimitusta valtakunnallisesti edustavasta 5 000 henkilön satunnaisotoksesta. Vuosina 1998, 2003 ja 2006 tutkimuksen yhteydessä on selvitetty myös aikuisten uimataitoa. Lähtökohtana on uimataidon pohjoismainen määritelmä: riittävä uimataito on henkilöllä, joka pystyy yhtäjaksoisesti uimaan 200 metriä, josta 50 metriä selällään.

Vuonna 1998 tehdyn AVTK-tutkimuksen mukaan uimataitoisten aikuisten osuus oli 64 prosenttia ja vuonna 2003 uimataitoisia aikuisia oli 66 prosenttia. Tässä raportissa tarkastellaan keväällä 2006 toteutetun AVTK-tutkimuksen tuloksia aikuisten uimataidon osalta. Tulokset perustuvat 3 222 15–64-vuotiaan vastaajan antamiin tietoihin.

2 Aikuisten uimataito on pysynyt samana

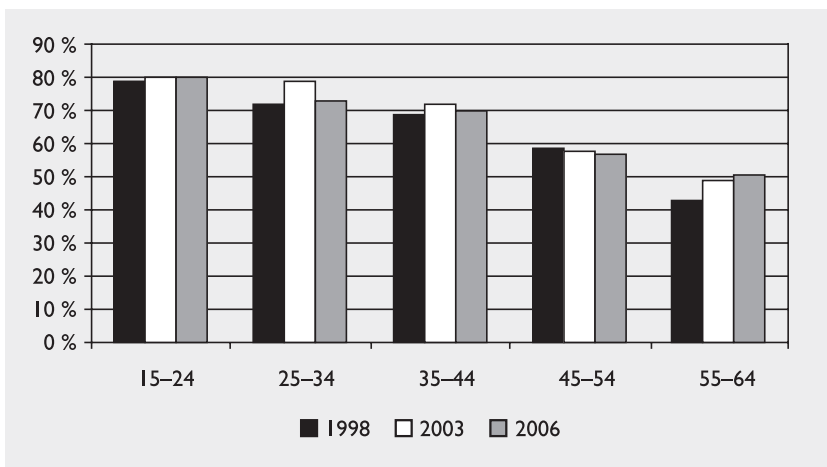
AVTK-tutkimuksen mukaan 64 prosentilla aikuisista oli riittävä uimataito vuonna 2006. Aikuisten uimataidossa ei ole tapahtunut suuria muutoksia, sillä vuonna 1998 uimataitoisten osuus oli 64 prosenttia ja vuonna 2003 uimataitoisia aikuisia oli 66 prosenttia. Uimataito vaihteli huomattavasti ikäryhmittäin. Keski-ikäisten uimataito oli selvästi heikompi kuin nuorempien ikäryhmien. 15–24-vuotiaista uimataitoisia oli noin 80 prosenttia, kun taas 55–65-vuotiaista noin puolet osasi uida. Täysin uimataidottomia oli eniten vanhimmissa ikäryhmissä: 45–54-vuotiaista kahdeksan ja 55–64-vuotiaista seitsemän prosenttia oli täysin uimataidottomia.

Kuvio 8. Suomalaisen uimataito eri ikäryhmissä 2006.

Eri ikäryhmien uimataidossa ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Uimataitoisten 15–24-vuotiaiden osuus on ollut noin 80 prosenttia vuosina 1998, 2003 ja 2006. Uimataitoisten 55–64-vuotiaiden osuus näyttäisi olevan hienoisessa kasvussa (43 % vuonna 1998, 49 % vuonna 2003 ja 51 % vuonna 2006).

Kuvio 9. Uimataitoisten suomalaisten osuus eri ikäryhmissä 1998, 2003 ja 2006.

3 Miesten uimataito on hieman parempi kuin naisten

Miehistä 68 prosenttia oli uimataitoisia vuonna 2006, joten uimataitoisten osuus oli säilynyt samana vuodesta 1998. Suurimmat muutokset parempaan suuntaan riittävän uimataidon osalta oli tapahtunut 25–34-vuotiaiden sekä 55–64-vuotiaiden ikäryhmissä. 35–44-vuotiaiden sekä 45–54-vuotiaiden osalta uimataito heikentynyt hieman.

Ikäryhmä	Ui 200 m, josta 50 m selällään		Ui lyhyitä matkoja		Ei osaa uida	
	1998	2006	1998	2006	1998	2006
15–24	82,4	84,8	15,6	13,7	2,0	1,6
25–34	73,6	78,0	21,5	19,9	4,9	2,1
35–44	75,0	70,4	20,5	22,8	4,5	6,8
45–54	64,9	60,3	28,1	32,2	7,0	7,5
55–64	50,2	57,5	39,9	37,5	9,9	5,0
Yhteensä	68,9	68,4	25,4	26,7	5,8	5,0

Taulukko 2. Suomalaisten miesten uimataito (%) eri ikäryhmissä 1998 ja 2006.

Myös uimataitoisten naisten osuus oli sama kuin vuonna 1998. Vuonna 2006 noin 61 prosenttia naisista ilmoitti pystyvänsä uimaan 200 metriä, josta 50 metriä selälään. Uimataitoisten naisten osuus on näin seitsemän prosenttiyksikköä pienempi kuin uimataitoisten miesten. Naisten kohdalla uimataito oli kohentunut eniten 35–44-vuotiaiden sekä 55–64-vuotiaiden ikäryhmissä.

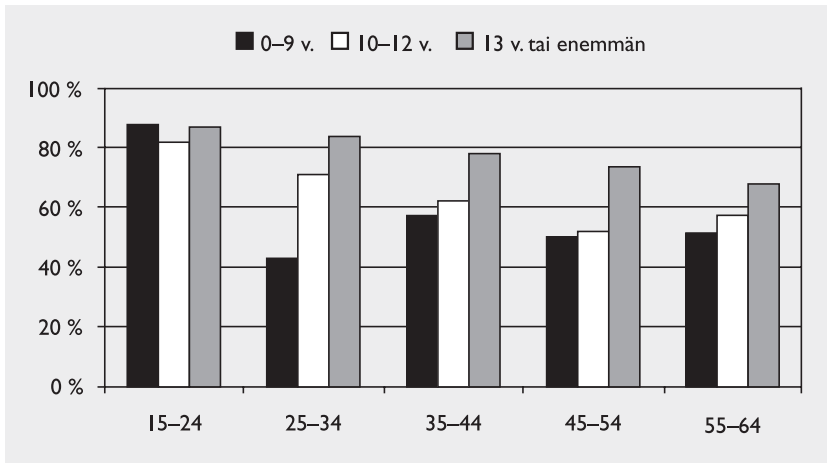
Miesten uimataito oli parempi kuin naisten kaikissa ikäryhmissä. Ero oli suurin 55–64-vuotiaiden ikäryhmässä.

Ikäryhmä	Ui 200 m, josta 50 m selällään		Ui lyhyitä matkoja		Ei osaa uida	
	1998	2006	1998	2006	1998	2006
15–24	76,1	75,8	23,0	23,2	0,9	1,1
25–34	70,9	68,2	26,3	29,9	2,8	1,9
35–44	62,0	69,9	34,0	29,5	4,0	0,6
45–54	52,2	53,2	39,4	39,2	8,4	7,6
55–64	36,2	44,5	53,4	47,2	10,4	8,3
Yhteensä	59,5	60,9	35,2	34,8	5,3	4,3

Taulukko 3. Suomalaisten naisten uimataito (%) eri ikäryhmissä 1998 ja 2006.

4 Uimataito ja koulutus

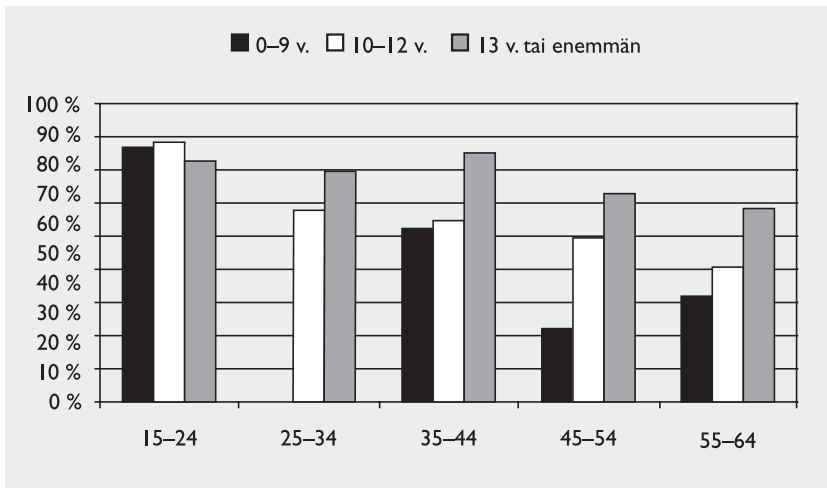
Kouluvuosien määrä lisäsi AVTK-tutkimuksen mukaan uimataitoa. Tämä oli havaittavissa myös vuosina 1998 ja 2003 toteutettujen tutkimusten perusteella. Nuorimman ikäryhmän kohdalla koulutuksen ja uimataidon vertaaminen ei ole järkevää, sillä osa ikäryhmään kuuluvista ei ole ehtinyt opiskella muualla kuin peruskoulussa.

Kuvio 10. Uimataitoisten suomalaisten osuus prosentteina miesten eri ikäryhmissä kouluvuosien mukaan vuonna 2006.

Vähiten koulua käyneiden (alle 10 vuotta) joukossa uimataitoisten osuus oli keskimäärin 51 prosenttia. Kun opiskeluvuotia oli takana 10–12, oli uimataitoisten osuus jo 60 prosenttia ja 13 vuotta tai enemmän opiskelleiden joukossa uimataitoisia oli 72 prosenttia. Erityisen heikko uimataito oli vähän koulutetuilla vanhimpiin ikäryhmiin kuuluvilla naisilla; vähän koulutetuista 45–54-vuotiaista naisista vain 22 prosenttia ja 55–64-vuotiaista 32 prosenttia oli uimataitoisia.

Uimataidon ja koulutuksen yhteys on erityisen selvä naisten kahdessa vanhimmassa ikäluokassa. Lyhyt koulutus laskee uimataidon todennäköisyyttä vielä selvemmin kuin miehillä. Yksi puuttuva pylväs 25–34-vuotiaiden ryhmässä selittyy sillä, että vain yhdeksän vuotta koulua käyneitä nuoria naisia on väestössä vähän.

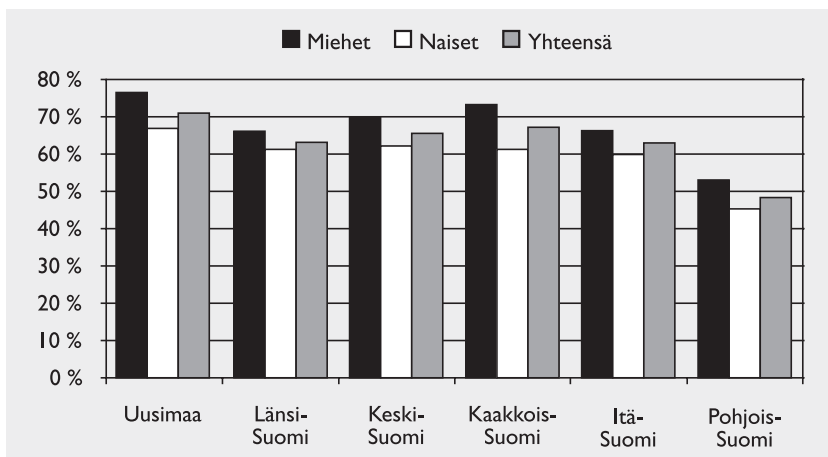

Kuvio 11. Uimataitoisten suomalaisten osuus prosentteina naisten eri ikäryhmissä kouluvuosien mukaan vuonna 2006.

5 Uimataito ja asuinalue

AVTK-tutkimuksen mukaan asuinalue vaikuttaa jonkin verran aikuisten uimataitoon. Uimataitoisia oli eniten Uudellamaalla (71 %). Pohjois-Suomessa asuvista 48 prosenttia osasi uida uimataidon pohjoismaisen määritelmän mukaisesti.

Selvimmät erot Pohjois-Suomessa ja Etelä-Suomessa asuvien välillä olivat vanhimmassa ikäryhmässä. 55–64-vuotiaiden naisten uimataito oli erityisen heikko Pohjois-Suomessa (21 % uimataitoisia), kun koko maassa keskimäärin 44 prosenttia, Uudellamaalla 52 prosenttia ja Kaakkois-Suomessa 55 prosenttia tähän ikäryhmään kuuluvista naisista osasi uida. Pohjois-Suomessa tähän ikäryhmään kuuluvia uimataitoisia miehiä oli vain 36 prosenttia. Keski-Suomessa, Kaakkois-Suomessa ja Uudellamaalla yli 60 prosenttia tämän ikäluokan miehistä oli uimataitoisia.

Kuvio 12. Uimataitoisten suomalaisten osuus (%) eri alueilla vuonna 2006.

6 Yhteenveto

Vuonna 2006 toteutetun Aikuisten terveystietäytyminen ja terveys (AVTK) -tutkimuksen mukaan aikuisten uimataidossa ei ollut tapahtunut kovin suuria muutoksia. Keskimäärin 64 prosenttia aikuisista oli riittävän uimataitaisia eli pystyi uimaan 200 metriä, josta 50 metriä selällään. Miesten (68 %) uimataito on jonkin verran parempi kuin naisten (61 %). Miesten ja naisten uimataidon väliset erot olivat pienehköjä nuoremmassa ikäryhmissä, mutta kasvoivat mentäessä vanhempiin ikäryhmiin. AVTK-tutkimuksen mukaan uimataito oli parempi enemmän koulutusta saaneilla kaikissa ikäryhmissä.

Aikuisten uimataito vaihtelee ikäryhmittäin. Nuoremmat ovat selvästi parempia uimareita kuin keski-ikäiset. 15–24-vuotiaista noin 80 prosentilla oli riittävä uimataito, kun taas 55–65-vuotiaista noin puolet osasi uida. Eroa selittää osaltaan ikääntyminen ja sen mukanaan tuoma fyysisen kunnon ja toimintakyvyn heikkeneminen. Vaikka nuorempina olisi selviytynytkin 200 metrin uintimatka, se ei enää onnistu vanhempana. Nykyisin uinninopetus on paljon yleisempää kuin 55–64-vuotiaiden lapsuudessa. Kouluissa uinninopetus yleistyi 1950-luvulla ja uimahalleja alettiin rakentaa Suomeen yleisemmin vasta 1970-luvulla (Kurki & Anttila 1999, 43).

Aikuisten uimataidossa on selviä eroja eri puolilla Suomea asuvien välillä. Uimataitaisia oli eniten Uudellamaalla (71 %) ja Kaakkois-Suomessa (67 %). Pohjois-Suomessa asuvista 48 prosenttia osasi uida. Uimataito vaihteli eniten 55–64-vuotiailla. Erityisen heikko uimataito oli 55–64-vuotiailla naisilla Pohjois-Suomessa.

Lähteet

Kurki J. & Anttila R. 1999

Uintitaito ja uinninopetus Suomessa. Jyväskylä.

Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 117.

Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES.

Kurki J. & Rajala K. 2005

Kuudesluokkalaisten ja aikuisten uimataito Suomessa.

Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 164.

Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES.

Kuusela J. 2000

Suomalaisten 6. luokkalaisten uimataito. Jyväskylä.

LIKES-tutkimuskeskuksen julkaisematon tutkimusraportti.

ARVOISA KOULUN REHTORI

Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto (SUH) ja LIKES-tutkimuskeskus toteuttavat yhteistyössä opetushallituksen kanssa tutkimuksen kuudesluokkalaisten uimataidosta. Tutkimuksen tuloksia vertaillaan vastaavien, vuosina 2000 ja 2004 tehtyjen tutkimusten tuloksiin. Samalla luodaan pohjaa lasten uimataidon seurantajärjestelmän kehittämiseksi.

Oheinen kyselylomake on lähetetty viidesosaan maamme ala-asteista. Lasten uimataidon seurantajärjestelmän luomisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että kaikki kyselyn saaneet koulut vastaavat kyselyyn. Tutkimus koskee peruskoulun kuudensia luokkia, joten pyydämme Teitä antamaan lomakkeen eteenpäin valitsemalenne yhdelle kuudennen luokan opettajalle tai koulun liikunnanopetuksesta vastaavalle. Mikäli koulussanne on alle 30 oppilasta kuudennella luokalla, toivomme, että kaikki kuudennen luokan oppilaat olisivat mukana tutkimuksessa. Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Yhteistyöstä kiittäen,

Kirsi Lindroos

Pääjohtaja
Opetushallitus

Reijo Vartia

Toiminnanjohtaja
Suomen Uimaopetus- ja
Hengenpelastusliitto

Veikko Vihko

Tutkimusjohtaja
LIKES-tutkimuskeskus

Tiedustelut:

Suunnittelija Katja Rajala
LIKES-tutkimuskeskus
Rautpohjankatu 8, Viveca, 40700 Jyväskylä
Puh. (014) 260 1597
Sähköposti: katja.rajala@likes.fi

ARVOISA OPETTAJA

Pyydämme Teitä kuudennen luokan opettaja tai liikunnasta vastaava opettaja täyttämään oheisen yhteenvetolomakkeen luokkanne osalta. Jos mahdollista, kerätkää oppilaiden uimataitoa koskevat tiedot testaamalla uimataito uimahallissa. Mikäli tämä ei ole mahdollista, kysykää tiedot oppilailta kädennostoäänestyksellä siten, että kysytte ensin: ”Kuinka moni osaa uida 200 metriä, josta 50 metriä selällään?”, sitten: ”Kuinka moni osaa uida 50 metriä millä tyylillä tahansa?” ja lopuksi: ”Kuinka moni osaa uida 25 metriä millä tyylillä tahansa?”. Ne oppilaat, jotka eivät viitanneet minkään kysymyksen kohdalla, merkitään kohtaan ”ei osaa uida”. Kootkaa tiedot oheiselle yhteenvetolomakkeelle.

Lähetäkää vastaus oheisella vastauskuorella 9.5.2007 mennessä. Postimaksu on maksettu puolestanne. Vastaajien kesken arvotaan kolme jättipalloa.

1. Koulun nimi ja kunta

---

2. Vastaajan nimi ja puhelinnumero

---

3. Järjestetäänkö koulussanne uinninopetusta?

1) Kyllä (vastaa kysymykseen 4)

2) Ei (vastaa kysymykseen 5)

4. Kuinka usein kouluvuoden aikana uinninopetusta järjestetään kuudesluokkalaisille?

---

5. Miksi uinninopetusta ei järjestetä?

---

6. Kuinka kaukana koulusta lähin uimahalli sijaitsee? _____ km

7. Kuinka kaukana koulusta lähin uimaranta sijaitsee? _____ km

OPETTAJAN YHTEENVETO OPPILAILLE TEHDYISTÄ KYSYMYKSISTÄ

Vastausten lukumäärä
Tytöt / Pojat

1. Osaatko uida?

1) syvässä vedessä 200 m, josta 50 m selällään _____ / _____

2) vähintään 50 m millä tyylillä tahansa _____ / _____

3) vähintään 25 m millä tyylillä tahansa _____ / _____

4) ei osaa uida _____ / _____

2. Missä olet oppinut uimaan?

1) uimakoulussa _____ / _____

2) koulun uinninopetuksessa _____ / _____

3) vanhempien/sukulaisten kanssa _____ / _____

4) ystävien kanssa _____ / _____

5) yksin _____ / _____

3. Luokan oppilaiden kokonaismäärä? _____ / _____

4. Onko vastaukset saatu

1) kysymällä?

2) testaamalla?

Yhteistyöstä kiittäen,

Suunnittelija Katja Rajala

Puh: (014) 260 1597

Sähköposti: katja.rajala@likes.fi

